

Tarih :22.01.2020
Revizyon :0

TÜRK GIDA KODEKSİ SALÇA VE BENZERİ ÜRÜNLER TEBLİĞİ UYGULAMA KILAVUZU

Bu kılavuz 11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun 21 inci, 22 nci, 23 üncü ve 24 üncü maddelerine dayanılarak 13.08.2020 tarihli ve 31212 mükerrer sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi Salça ve Benzeri Ürünler Tebliği (Tebliğ No: 2020/19) çerçevesinde hazırlanmıştır.

Bu kılavuz, salça ve benzeri ürünleri hakkında tüketicilerin doğru bilgilendirilmesini sağlamak ve yanıltılmasını önlemek, gıdaların etiketinde ürün isimlendirmesine ilişkin kullanılan terimler ve ifadeler ile gıda katkı maddeleri kategorileri hakkında gıda işletmecilerine yardımcı olmak ve resmi kontroller sırasında yapılacak değerlendirmelerde uygulama birlikteliği sağlamak amacı ile hazırlanmıştır.

-Salça Görsel-

BÖLÜM 1

DAYANAK

Ülkemizde domates ve biberin ana bileşen olarak kullanıldığı gıdaların tüketimi oldukça yaygındır. Bu gıdaların başında domates ve biber salçası gelmektedir. **Domates salçası, domates püresi, biber salçası ve biber püresinin** tekniğine uygun ve hijyenik şekilde üretilmesi, hazırlanması, işlenmesi, muhafaza edilmesi, depolanması, taşınması ve pazarlanmasını sağlamak üzere özelliklerini belirlemek amacıyla 2014 yılında Türk Gıda Kodeksi Salça ve Püre Tebliği yayımlanmıştır.

Ardından Türk Gıda Kodeksi Gıda Katkı Maddeleri Yönetmeliği ile salça ve pürede koruyucu olarak sorbatların (E 200 – 202 sorbik asit-potasyum sorbat) kullanımının yasaklanmasıyla birlikte; piyasada salçaya muadil, görünüm ve ambalaj olarak **salçaya benzeyen**, ancak ürün etiketinde domates sosu, yemeklik sos, kahvaltılık sos vb. isimler ve görseller kullanılan ürünler görülmeye başlanmıştır.

Bu nedenle bahse konu ürün gruplarının özelliklerinin belirlenmesi, tüketiciyi yanıltabilecek durumların ortadan kaldırılması ve haksız rekabetin önlenmesi amacıyla 13/8/2020 tarihinde **Türk Gıda Kodeksi Salça ve Benzeri Ürünler Tebliği** yayımlanmıştır. Bu Tebliğ domates/biber salçası, domates/biber püresi ve domates /biber bazlı yemeklik ürünleri kapsamaktadır.

BÖLÜM 2

TEBLİĞ UYGULAMA ESASLARI

Türk Gıda Kodeksi Salça ve Benzeri Ürünler Tebliği'nin "Tanımlar" başlıklı 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde **Domates/biber bazlı yemeklik ürünler:** "*Ana bileşeni domates ve/veya biber olan, domates salçası/püresi ve/veya biber salçası/püresi ihtiva eden, tat, kıvam ve aroma geliştirmek amacıyla bitkisel yağ, baharat ve benzeri yenilebilir bileşenler ilave edilerek veya edilmeksizin üretilen, yemeklik karışım, sos ve benzeri isimlerle piyasaya arz edilen ürünleri ifade eder*" şeklinde tanımlanmıştır.

Aynı Tebliğin "Ürün Özellikleri" başlıklı 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (j) bendi ile salça olmadığı halde **tüketicilere salça izlenimi verebilecek** domates bazlı yemeklik ürünlerin 20,0 briksin üzerinde, biber bazlı yemeklik ürünlerin 15,0 briksin üzerinde üretilmeyeceği ve piyasaya sürülemeyeceği hüküm altına alınmıştır.

Aynı Tebliğin "Ambalajlama" başlıklı 14 üncü maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan "Domates/biber bazlı yemeklik ürünler en fazla 500 g/ml'lik ambalajlarda son tüketiciye arz edilir." hükmü ile dolum miktarına kısıtlama getirilmiştir.

Sözkonusu Tebliğin "Etiketleme" başlıklı 15 inci maddesinin (h) bendinde yer alan "*Domates/biber bazlı yemeklik ürünlerin etiketinde domates veya biber salçası izlenimi veren markalar, salça görseli, domates/biber görseli ve benzeri ifadeler ve görseller kullanılmaz. Domates/biber bazlı yemeklik ürünlerin etiketinde gıdanın adı en az 5 mm büyüklüğünde ve aynı renk, aynı punto ve aynı yazı karakterinde olur.*" hükmü gereğince, domates/biber bazlı yemeklik ürünlerin tüketici tarafından salça olarak algılanmasının ve haksız rekabetin önüne geçilmesi hedeflenmiştir.

Ayrıca resmi kontroller sırasında Türk Gıda Kodeksi Salça ve Benzeri Ürünler Tebliği'nin etiketleme başlıklı 15 inci maddesine ilave olarak, Etiketleme ve Tüketicileri Bilgilendirme Yönetmeliği Hakkında Kılavuz'un Bölüm 1 Genel Uygulama Esasları başlığı 4 üncü maddesinde yer alan "*Gıdanın etiketlenmesi,*

gıdanın nitelikleri açısından yanıltıcı olmamalıdır. Buna göre gıdanın etiketinde yer alan marka, gıdanın adı, ifade, terim ve görseller, gıdanın özellikle doğası, kimliği, özellikleri, bileşimi, miktarı, dayanıklılığı, menşe ülkesi ve üretim metodu açısından başka bir ürün grubunu çağrıştırmamalıdır.” ve bu maddenin Örnek 6’sında yer alan “Gıdaların markası Yönetmelikte belirtilen “etiket” ve “etiketleme” tanımları kapsamında yer aldığından, Yönetmelik hükümlerine uygun olmayan markalar gıdaların etiketlenmesinde, tanıtımında ve reklamında kullanılamaz. (Organik olmayan gıdalar için eco, biyo vb. markalar)” hükümlerinin dikkate alınması ile uygulama birlikteliği amaçlanmaktadır.

BÖLÜM 3

DOMATES/BİBER BAZLI YEMEKLİK ÜRÜNLERİN SINIFLANDIRILMASI

Bu kılavuz; gıda üretim faaliyetlerinde ve resmi kontroller sırasında sos ve yemeklik ürünlerin değerlendirilmesinde uygulama birlikteliği sağlayabilmek amacıyla hazırlanmıştır. Bu kılavuz kapsamında;

1. Tebliğ kapsamında değerlendirilecek ürünler ve bu ürünler için Türk Gıda Kodeksi Gıda Katkı Maddeleri Yönetmeliği’nde hangi gıda kategorisinde değerlendirilme yapılacağına ilişkin hususlar **Tablo 1’de** belirlenmiştir.
2. Tebliğ kapsamında değerlendirilmeyecek ürünler ve bu ürünler için Türk Gıda Kodeksi Gıda Katkı Maddeleri Yönetmeliğinde hangi gıda kategorisinde değerlendirilme yapılacağına ilişkin hususlar **Tablo 2’de** belirlenmiştir.

TABLO-1

Gıdanın Adı	İlgili Mevzuat	Gıda Katkı Maddeleri Yönetmeliği (Gıda Kategorisi)
Domates Salçası	Salça ve Benzeri Ürünler Tebliği	Meyve sebze preparatı
Biber Salçası	Salça ve Benzeri Ürünler Tebliği	Meyve sebze preparatı
Domates Püresi	Salça ve Benzeri Ürünler Tebliği	Meyve sebze preparatı
Biber Püresi	Salça ve Benzeri Ürünler Tebliği	Meyve sebze preparatı
Domates Sosu	Salça ve Benzeri Ürünler Tebliği	Soslar
Yemeklik Sos (Domates/biber içeren; domates/biber salça/püresi içeren)	Salça ve Benzeri Ürünler Tebliği	Soslar
Yemeklik Karışım (Domates/biber içeren; domates/biber salça/püresi içeren)	Salça ve Benzeri Ürünler Tebliği	Soslar

Tablo-1 de yer alan ürünler Salça ve Benzeri Ürünler Tebliği kapsamında değerlendirilir.

TABLO-2

Gıdanın Adı	İlgili Mevzuat	Gıda Katkı Maddeleri Yönetmeliği (Gıda Kategorisi)
Acuka (Köz patlıcan..) (Tüketicide görsel olarak salça algısı yaratmayan ürünler)	Türk Gıda Kodeksi Genel Hükümleri	Soslar
Ajvar (Köz biber, köz patlıcan) (Tüketicide görsel olarak salça algısı yaratmayan ürünler)	Türk Gıda Kodeksi Genel Hükümleri	Soslar
Makarna sosu /Napoliten sos vb. (Spesifik kullanım amacı olan ve tüketicide görsel olarak salça algısı yaratmayan ürünler)	Türk Gıda Kodeksi Genel Hükümleri	Soslar
Pizza Sosu (Spesifik kullanım amacı olan ve tüketicide görsel olarak salça algısı yaratmayan ürünler)	Türk Gıda Kodeksi Genel Hükümleri	Soslar
Menemen Harcı (Hazır yemek olarak tüketim alışkanlığı olan ve tüketicide görsel olarak salça algısı yaratmayan ürünler)	Türk Gıda Kodeksi Genel Hükümleri	Meyve sebze preparat/konserve meyve sebze
Acı Biber Sos/Chilli sauce/hot sauce/red hot pepper sauce/acıso vb. (Ana bileşeni acı biber olan ve tüketicide görsel olarak salça algısı yaratmayan ürünler)	Türk Gıda Kodeksi Genel Hükümleri	Soslar
Domates Rendesi (Salçaya kıyasla farklı konsantrasyon/briks)	Türk Gıda Kodeksi Genel Hükümleri	Meyve sebze preparatı
Domates Suyu (Salçaya kıyasla farklı konsantrasyon/briks)	Türk Gıda Kodeksi Meyve Suyu ve Benzeri Ürünler Tebliği	Meyve suyu
Doğranmış Domates (Tüketicide görsel olarak salça algısı yaratmayan ürünler)	Türk Gıda Kodeksi Genel Hükümleri	Meyve sebze preparatı
Kahvaltılık Sos (patlıcan, domates biber, vb) (Kullanım amacı spesifik olan ve tüketicide görsel olarak salça algısı yaratmayan ürünler)	Türk Gıda Kodeksi Genel Hükümleri	Soslar
Ezme (cevizli, fıındıklı, biberli, acı biberli, vb.) (Meze veya kahvaltılık sürmelik kullanım amacı olan ve tüketicide görsel olarak salça algısı yaratmayan ürünler)	Türk Gıda Kodeksi Genel Hükümleri	Soslar (*Meze grubundaki ezme, meyve ve sebze preparatı

Tarih :22.01.2020

Revizyon :0

		kategorisinde, ayrıca Ek-6 kapsamında)
Kuru Domatesli Soslar (Kuru domates, köz patlıcan, biber karışımları) (Tüketicide görsel olarak salça algısı yaratmayan ürünler)	Türk Gıda Kodeksi Genel Hükümleri	Soslar
Ketçap (Spesifik kullanım amacı)	Türk Gıda Kodeksi Genel Hükümleri	Soslar

1. Tablo-2 de yer alan ürünler tüketicide salça izlenimi yaratmayacak şekilde olmalıdır.
2. Tablo-2 de yer alan ürünler Türk Gıda Kodeksi Genel Hükümlerine, ilgili yatay mevzuat hükümlerine ve belirtilen özel mevzuat hükümlerine göre değerlendirilir.

BÖLÜM 4

UYGULAMA ZORUNLULUĞU

1. Domates/biber bazlı yemeklik ürünler 31/12/2020 tarihinden sonra Türk Gıda Kodeksi Salça ve Benzeri Ürünler Tebliği hükümlerine uygun olarak piyasaya arz edilir.
2. Domates/biber bazlı yemeklik ürünlerin denetiminde bu kılavuz hükümlerine uygun olarak değerlendirme yapılır.
3. Tablo-1 ve Tablo-2' ye göre değerlendirme yapılamayan ürünler ile ilgili Bakanlığın görüşü alınır.
4. Genel Müdürlük bu Kılavuzda değişiklik yapabilir.